

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 444

Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacı'nın, Mülki idare âmirliği tazminatı hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/495)

Millet Meclisi Başkanlığına

26 . 4 . 1967

Mülki idare âmirlerine tazminat verilmesine dair gerekçeli teklif ekli olarak tadim edilmiştir. Gereğine delâletlerinizi saygılarımla arz ederim.

Sabahattin Savacı
Gümüşane

GEREKÇE

Hukukî durumlarıyla görev ve yetkilerinin ana hatları 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun da ifadelendirilen idare âmirleri (vali, kaymakam ve bucak müdürü), Devlet denilen varlığın ferdi can, mal, ırz ve namus emniyetini sağlamak, vatandaşın huzur, sükûn ve güvenlik içinde çalışıp kazanmasını, insanca yaşamasını teminat altında tutmak görev ve sorumluluğunun ifadesi olarak yurt sathına yayılmış genel idare teşkilâtının başıdır.

Bu hüviyetiyle idare âmiri;

Devletin, Hükümetin ve her bakanlığın temsilcisi ve hizmetlerinin yürütücüsüdür.

İdare âmiri, köy, belediye ve il özel idareleri olarak taazzuv eden mahallî hizmet ünitelerinin Devletin genel idaresiyle ahenk içinde çalışmalarını sağlayan murakabe ve vesayet fonksiyonunun ieracısıdır.

İdare âmiri, Devletin bütün hizmet ve çalışmalarını halka götüren, Devlet nizamının halk içinde tarafsız ve âdil bir şekilde tatbik ederek âmme gücünü vatandaş gönlüne sevgi ve saygıyla yerleştiren idare unsurunun başıdır.

İdare âmiri, demokratik düzen içinde, insan hak ve hürriyetleriyle beraber sosyal adaleti de sağlayacak plânlı kalkınma hamlelerinin en büyük sevk ve idare unsurudur.

Değişen ve gelişen dünya şartlarında Devlet ve idare mefhumlarının kazandığı yeni anlamlar, bir Anayasa müessesesi olarak benimsediğimiz plânlı çalışma ve uyguladığımız millî plânlar idare âmirinin yukarıda sayılan görev ve sorumluluklarına yeni istikâmetler vermiş, olan hedeflerine ulaşmak için gerçekleştirmek zorunda olduğumuz toplum kalkınması ilkeleri idare âmirinin liderlik fonksiyonuna daha belirli hale sokmuş görev ve sorumluluğunu ölçüsüz derecede ağırlaştırmış bulunmaktadır.

İdare âmirinin kendisinden bekleneni yapabilmesi, omuzlarına yüklenen sorumluluklara cevap verebilmesi için;

İnsana, insanlığa karşı derin bir sevgi ve saygıya sahibolması,

Halka, insana, insanlara hizmet etmekten onlara faydalı olmaktan, onları doğru, iyi ve güzelin ahenkli imtızacı içine, ileriye götürmekten haz duyması,

Sorumluluk duygusunun kendisinde çok iyi teşekkül etmiş olması çalışmayı ibadet telâkki etmesi, hulâsa, her davranışı ile örnek insan ve kendini hizmete adanmış, feragat timsali bir lider ve bütün bu görev ve sorumlulukların gerektirdiği bilgi ve tecrübeyle mücehhez kâmil bir kişi hüviyetini kazanmış olması gerektir.

Bu vasıflara mâlik idarecilerin idare mekanizmasında görev alabilmesi; idareciliğin her yönü ile cazip ve gerçek değerli kişiler tarafından aranan, özlenen bir meslek haline getirilmesi, bu özlemi yaratacak lüzumlu mânevi ve maddi vasatın yaratılması şartına bağlıdır.

İdare hayatımızda bu vasatın yaratılmadığı bir vakiadır.

bu halin nedenleri

1. İdare âmirliğinin bir meslek sınıfı olarak müesseseseleşmemiş olması,
2. İdare âmirlerinin görev ve sorumlulukları ile mütenasip yetkilerle tehziz edilememiş bulunması,
3. İdare meslekine, muhtaç olduğu teminatın sağlanmamış olması.
4. Kendilerine atfolunan değer ve itibarın maddi tezahürü olarak, toplum içindeki seçkin durumlarına yaraşır malî imkânlarla kavuşturulmamış bulunmasıdır.

Bu mânevi ve maddi tatminsizlik muhtelif kademe idare âmirlikleri ve bakanlık merkez teşkilâtı kadrolarında çalıştırılacak kifayetsiz eleman bulunmasını güçleştirmekte, yetişmiş pek çok idarecinin teşkilâtın ayrılmasına sebeb olmakta binnetice idare âmirliği kadrolarında büyük boşluklar yaratmaktadır.

Yıllardan beri münhal kaymakamlık sayısı hiçbir zaman 100 den aşağı düşmemiştir. Teklifin hazırlandığı sırada 115 kaza kaymakamsızdır.

Bucak müdürlüğünde de durum aynıdır Münhal bucak sayısı 120 dir.

İdarecilik meslekinin rağbet görmeyişinin en tipik tezahürü 150 maiyet memurluğu kadrosundan 42 sinin münhal bulunuşudur. İdare meslekine intisapları mümkün bulunan Siyasal Bilgiler ve Hukuk fakülteleri mezunları, hâkim stajyerliği veya diğer kamu sektörü görevlerine girebilmek için icabında yıllarca sıra beklemeyi göze alarak maiyet memurluğuna gelmemektedirler.

346 sayılı Kanunla vali, vali muavini, Kaymakam, kaymakamlık sıfatını ihraz etmiş olup da merkez teşkilâtında görev alanlar ve bucak müdürlerine verilen temsil ödeneği artırıldığı halde, idarecilik meslekine verilmek istenen cazibeyi sağlayamamıştır. Bunun da sebebi, idare âmirlerine verilen maaş ve temsil ödeneği adı ile temin edilen malî imkânların bütün benliği ile göreve yönelmesi, ifa etmekte olduğu ulvî hizmetin her türlü maddi müzayaka endişesiyle gölgelememesi icabeden idare âmirini tatmine yetercek seviyede olmayışıdır.

Ashında feragat ve fedâkarlık örneği, idael sahibi kişiler olması gereken idare âmirlerine, onlardan hizmet bekliyen Devletin, onları geçim endişesine düşürmeyecek, hasletlerini za'fa uğratmayacak, çalışmalarını gölgelemeyecek seviyede maddi imkân temin etmesi ilk ve asgari vazifesidir.

İdare makamlarının uzun süre boş kalmasının yahut chil olmıyan ellere bırakılmasının Devlet hizmetlerini ne mertebe aksattığı izahattan varestedir. Her geçen gün de bu halin idare ve idareci bünyesinde yaptığı tahribatı artırması konuya derhal eğilmeyi ve çareler aramayı zaruret haline getirmiştir.

Teklif;

1. İdare âmirliğinin bir meslek sınıfı olarak müesseseseleşmesini, valilik, vali muavinliği, hukuk işleri müdürlüğü, kaymakamlık ve Bakanlık merkez teşkilâtı hizmetlilerini kapsıyan (mülkî idare âmirliği sınıfının) pekişip gelişmesinin ön şartı olan hizmet itibarının sağlanmasında en önemli ilk adımını teşkil edecek tazminat sisteminin getirilmesi.

2. Bu tazminatın - bucak müdürlerini de içine alacak şekilde - idarecinin hizmet süresini değerlendirecek ve onu maddi yönden tatmine medar olacak miktarlarda ve kademeli olarak verilmesi.

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile benimsenen fakat malî hükümleri yürürlükte bulunmadığı için uygulanamıyan; personele, gördüğü hizmetin önemi, bu hizmetin Devlet için ifade ettiği değere göre ücret verilmesi prensibinin - Devlet Memurları Kanununun tam olarak uygulanabilmesi için kanunda yapılması gerekli değişikliklerin çok etraflı ve derin araştırmaları icabettirdiği araştırmaların uzun sürede sonuçlanmasının mümkün olmayacağı göz önünde tutularak mülkî idare âmirliği sınıfında bugünden tatbikini temin amacıyla getirilmiştir.

Teklifin malî portresi 4 900 000 lira kadardır. Bu meblağın İçişleri Bakanlığı bütçesinden yapılan tasarruflarla karşılanması mümkündür.

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 2/495
Karar No. : 34

13 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacı'nın, Mülki idare âmirliği tazminatı hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi ve ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde yapılan uzun görüşmeler sonunda; gerekçede de etraflıca belirtildiği veçhile, Devlet ve Hükümetin temsilcisi olan ve mahallî hizmet ünitelerinin, Devlet idaresiyle hemahenk olarak çalışmasını temin eden, Devlet hizmetini vatandaşa götüren, vatandaşın mal, can ve şerefini müesses kanun ve nizamla uygun ve demokratik düzen içinde koruyan mülki idare âmirlerinin maddi yüklerini kısmen tahfif ve mânevi bakımdan onore etmek maksadiyle, Devletin diğer müesseselerindeki benzeri görevlere verilen tazminat misillü, idare âmirlerine de tazminat verilmesi maksadına mâtuf olarak hazırlanmış bulunan kanun teklifi, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tatbikatta zuhuru muhtemel ihtilâtlara mahal bırakmamak ve metne sarahat vermek için 1 ve 3 nci maddeler değiştirilmiş, 2, 4, 5 ve 6 nci maddelerle birinci maddeye bağlı cetvel teklif metninde olduğu gibi bırakılmış ve yapılan bu değişikliklerle kanun teklifi kabul edilmiştir.

Mevzuun lüzum ve ehemmiyetini nazarı itibara alan Komisyonumuz, kanun teklifinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesini temenniye şayan görmüştür.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı Bu Rapor Sözcüsü
Sakarya Konya
Kadri Eroğan *Mekki Keskin*

Ankara
Merkezde çalışan bucak müdürlerine de
ödenek verilmesi iktiza etmektedir, bu
mevzuda söz hakkım mahfuzdur.

İ. Sıtkı Hatipoğlu

Balıkesir
İbrahim Aytaç

Eskişehir
Şevket Asbuzoğlu

Kocaeli
Süreyya Sofuoğlu

Ordu
Raif Aybar

Samsun
Melâhat Gedik

Trabzon
Hamdi Orhon

Tekirdağ
İlyas Demir

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 2/495
Karar No. : 108

20 . 7 . 1967

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savaç'ının, Mülki İdare Âmirlerine tazminat verilmesi hakkındaki teklifi, ilgili Hükümet temsilcilerinin katılmasıyla incelendi ve görüşüldü :

Devlet ve Hükümetin temsilcisi olan, toplum kalkınmasının yöneticisi, vatandaş huzur ve güvenliğinin mercei, kanunların yürürlüğünü, demokratik nizamın koruyuculuğunu yapan mülki idare Âmirlerinin maddi yüklerini kısmen tahfif ve mânevi bakımdan onore etmek, hizmetten ayrılmaları önlemek, daha iyi elemanların hizmete talip olmalarını sağlamak maksadı ile hazırlanan teklif Komisyonuzca olumlu karşılanmıştır.

İçişleri Komisyonunun metninde, meslek dışı hizmete alınmış ve halen valilik pozisyonunda bulunan mahdud kimselerin de mahrum edilmemesi için 1 nei maddeyle «vali, vali muavini ve kaymakamlarla, kaymakamlık sıfatını kazanmış» ibaresinden sonra «veya valilik yapmış olup, İçişleri Bakanlığı» ibaresi eklenmek suretiyle değiştirilerek, teklifin 2 nei maddesi aynen, İçişleri Komisyonunun 3 ve 4 neü maddeleri aynen, teklifin 5 ve 6 nei maddeleri ile bağlı (A) ve (B) cetveli aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V. Rize E. Y. Akçal	Sözcü Sakarya N. Bayar	Adıyaman M. A. Atalay İmzada bulunamadı	Ankara M. K. Yılmaz
Erzurum C. Önder İmzada bulunamadı	Giresun N. Erkmek İmzada bulunamadı	Giresun İ. E. Kılıçoğlu	Gümüşane S. Savaç
İstanbul M. Güven İmzada bulunamadı	Kayseri A. A. Hacıpaşaoğlu	Konya M. N. Kalaycıoğlu	Konya S. F. Önder
Kütahya M. Erez	Nevşehir Söz hakkım mahfuzdur A. B. Numanoğlu	Sivas G. Sakarya	Trabzon A. İ. Birincioğlu
		Uşak O. Dengiz	

Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacı'nın teklifi

Mülki idare âmirliği tazminatı hakkında Kanun

MADDE 1. — Vali, vali muavini ve kaymakamlarla, kaymakamlık sıfatını kazanmış olup merkez veya iller teşkilâtında bir göreve tâyin ve nakledilen veya kendi kadrosu ile çalıştırılanlara her ay ek cetvelin (A) bölümünde gösterilen kadro aylıkları hizasındaki ve bucak Müdürleriyle, 5442 sayılı Kanununun 49 ncu maddesine göre İçişleri Bakanlığı meslek kursunu başarı ile bitirerek bucak müdürlüğü sıfatını kazanmış olup merkez veya iller teşkilâtında bir göreve tâyin ve nakledilen veya kendi kadrosu ile çalıştırılanlara da cetvelin (B) bölümünde gösterilen miktarlarda tazminat verilir.

Buldukları görev kadrosundan aşağı derecede aylık alanlar için aldığı aylık derecesi esas tutulur.

MADDE 2. — 657 sayılı Devlet memurları Kanununun 102, 104 ve 105 nci maddeleri gereğince verilen yıllık izin, mazeret izni ve hastalık izinlerini kullananlar ile, yurt içinde geçici bir görevle başka tarafa gönderilenler ve görevleri icabı ayrılanlar dışında her ne suretle olursa olsun görevleri başında bulunmayanlara, görevlerinden ayrı buldukları sürece tazminat verilmez.

MADDE 3. — 1 nci maddede yazılı tazminatlar aybaşlarında ve aylıkla birlikte ödenir.

İçişleri Komisyonunun değişikliği

Mülki idare âmirliği tazminatı hakkında Kanun

MADDE 1. — Vali, vali muavini ve kaymakamlarla, kaymakamlık sıfatını kazanmış olup merkez veya iller teşkilâtında bir göreve tâyin ve nakledilen veya kendi kadrosu ile çalıştırılanlara her ay ek cetvelin (A) bölümünde gösterilen kadro aylıkları hizasındaki ve bucak müdürlerine de (B) bölümünde gösterilen miktarlarda tazminat verilir.

Buldukları görev kadrosundan aşağı derecede aylık alanlar için aldığı aylık derecesi esas tutulur.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 1 nci maddede yazılı tazminatlar aybaşlarında ve aylıkla birlikte ödenir.

Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği

Mülki idare âmirliği tazminatı hakkında Kanun

MADDE 1. — Vali, vali muavini ve kaymakamlarla, kaymakamlık sıfatını kazanmış veya valilik yapmış olup İçişleri Bakanlığı merkez veya iller teşkilâtında bir göreve tâyin ve nakledilen veya kendi kadrosu ile çalıştırılanlara her ay ek cetvelin (A) bölümünde gösterilen kadro aylıkları hizasındaki ve bucak müdürlerine de (B) bölümünde gösterilen miktarlarda tazminat verilir.

Buldukları görev kadrosundan aşağı derecede aylık alanlar için aldığı aylık derecesi esas tutulur.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İçişleri Komisyonunun 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacının teklifi)

Bu tazminata hak veren bir göreve tâyin edilenlerin tazminatları, göreve başlayış tarihini kovalıyan aybaşından itibaren verilmeye başlanır. Bu görevlerden ayrılanların ay sonuna kadar olan istihkakları geri alınmaz.

Terfi edenlere terfi ettikleri dereceye ait tazminat terfi işleminin yapıldığı günü takibeden aybaşından itibaren verilir.

MADDE 4. — Birinci maddede gereğince tazminat alanlara 5027 sayılı Kanuna göre temsil ödeneği verilmez.

MADDE 5. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun değişikliği)

Bu tazminata hak veren bir göreve tâyin edilenlerin tazminatları, göreve başlayış tarihini kovalıyan aybaşından itibaren verilmeye başlanır. Bu görevlerden ayrılanların ay sonuna kadar olan istihkakları geri alınmaz.

Terfi edenlere terfi ettikleri dereceye ait tazminat terfi işleminin yapıldığı günü takibeden aybaşından itibaren verilir.

Bu ödeme 26 . 6 . 1964 tarih ve 484 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükmüne tabidir.

Ödemelerde 7244 sayılı Kanunun 3 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

MADDE 4. — Birinci maddede gereğince tazminat alanlara 5027 ve 3 Ekim 1963 tarih ve 346 sayılı kanunlara göre temsil ödeneği verilmez.

MADDE 5. — Teklifin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklifin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği)

Bu tazminata hak veren bir göreve tâyin edilenlerin tazminatları, göreve başlayış tarihini kovalıyan aybaşından itibaren verilmeye başlanır. Bu görevlerden ayrılanların ay sonuna kadar olan istihkakları geri alınmaz.

Terfi edenlere terfi ettikleri dereceye ait tazminat terfi işleminin yapıldığı günü takibeden aybaşından itibaren verilir.

Bu ödeme 26 . 6 . 1964 tarih ve 484 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükmüne tabidir.

Ödemelerde 7244 sayılı Kanunun 3 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

MADDE 4. — İçişleri Komisyonunun 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklifin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklifin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Teklife bağlı (A) ve (B) işaretli cetveller aynen kabul edilmiştir.)

(Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacı'nın teklifine bağlı cetvel)

CETVEL

(A) Bölümü

Kadro aylığı	Derece	Aylık tazminatı Lira
2 000	1	1 250
1 750	2	1 250
1 500	3	1 250
1 250	4	950
1 100	5	950
950	6	950
800	7	750
700	8	750
600	9	750

(B) Bölümü

	Aylık tazminatı Lira
Bucak Müdürleri	400